

Ölüme Tasavvufi Bakış (Kerim Güç)

[00:00:03]

- B.K.POLJAK: Hepinize merhaba. Bugün 28 Eylül, çarşamba. Sevgili Kerim Güç ile birlikteyim. Bu kaydı festivalden önce yapmamızın sebebi, Kerim'in o tarihlerde programının uygun olmaması. Kerim çok teşekkür ediyorum. Öncelikle bugün vaktini ayırdığın için, burada olduğun için.
- KERİM GÜÇ: Estağfurullah, ben teşekkür ederim. Hem o saat için katılamadığımdan öncesinde çekmek durumunda olduğum için ben özür dilerim.
- B.K.POLJAK: Yok, çok teşekkürler. Sağ ol. Bugün sohbetimizin teması "tasavvufta ölüm" olacak. Çok genel bir şekilde söylemem gerekirse. Ama izinle ben çok sevdiğim bir şiirle açmak istiyorum. Rabia El Basri'nın bir şiiri bu. 8. yüzyılda Basra'da şu an Irak topraklarında olan şehirde doğmuş Rabia. Sufi mistiği bir kadın. Şiirin tercümesini Banu Tuncay yaptı. Ablam olur kendisi. Ama İngilizceden yaptık. Belki orijinal dilinden çevirseydik farklı yorumlar çıkıyor olması mümkün olabilirdi. Hani bir kusurumuz olduysa da özür dileriz şimdiden çeviriyle ilgili önce onu da söyleyeyim.

[00:01:19]

"Ölmeden Önce Öl" şiirin ismi.

Gariptir ama vücudumuzun en mahrem eylemlerinden biri ölümdür.

*Ölümüm öyle güzel göründü ki sonrasında kime ulaşacağımı bilerek
ölmeden önce binlerce kez öldüm.*

Ölmeden önce öl dedi Peygamber Muhammed.

Hiç güneşe dokunmaktan korkan kanatların oldu mu?

Bir zaman tek korktuğum şey olan sevebildiğim zaman doğdu.

- Şiirin bence çok açılımı var. Tekrar tekrar okuduğumda evet bende de farklı şeyler yankılanıyor ama ölmeden önce ölmekle kapıyı açmak ister misin Kerim? Veya o kapıyı açmak için başka kapılardan geçmek gerekiyor olabilir. Sana bırakayım sözü.
- KERİM GÜÇ: Eyvallah çok teşekkür ederim öncelikle. Valla bu şiiri bana atarsan çok sevinirim. Çok güzel bir şiir. Bu çok anlamlı oldu programdan evvel. Konuşacaklarımız bununla çok alakalı aslında. Tasavvufun ölüme bakış açısını biraz konuşacağız. Ben ailem olarak mutasavvıf bir aileden geldim ve kendi içimizde de birçok ölümle karşı karşıya kaldık.

[00:02:41]

- Aile içerisinde dedemin vefatı, kardeşimin vefatı, bunların içerisinde olan şeyler. Fakat ölüm denildiği zaman genel olarak bir korku tabii söz konusu oluyor. Hepimizde bir korku oluyor. Fakat mutasavvıf ailelerde ölüme herhalde Hazreti Mevlana'dan gelen bir şey. Hazreti Mevlana'nın söylemiş olduğu gibi kendi ölümünü bir "şebi aruz" yani bir "düğün gecesi" olarak tabir etmiş. Dolayısıyla aslında ölüm kelimesini mutasavvıflar kullandığı zaman o sevgiliyle buluşma şeklinde yorumlanmış. Bu bizim ailemize de çok sirayet ettiğinde hatırlarım ben. Kendi kardeşim vefat ettiğinde ben 12-13 yaşlarındaydım. Annemle anneannem arasında geçen konuşmalar işte hep büyüklerimizin bir manevi büyüğümüze eşlik ettiğimiz, onun acısına eşlik ettiğimiz bir durumla karşı karşıya kaldığımızı, mesela Hazreti Fatma'ya çocuklarının ölümü için eşlik edilmesi gibi bir benzerlik kurulmuş. Ve bunun üzerinden bir teskinîyet, bizim için bir kendimizi teskin etme durumu ortaya çıkmış.

[00:04:06]

- Fakat daha sonra anladım ki aslında bu çok da bir teskin edecek bir konu değil. Yani psikolojik olarak biz kötü hissediyoruz ondan dolayı. Tam tersi. Hep ölümü bir güzellik, işte gerçekte olmadığımız veya olmamamız gereken bir noktadan çıkıp dünya dediğimiz aslında bizim için gerçek manada hayal olup, gerçek olan ahirete veya bundan sonraki hayata doğru ulaşmakla alakalı hep devamlı anekdotlar işittik. Bundan dolayı da öncelikle tekrar gelelim o ölmeden önce ölme meselesine. Ben bugün bununla ilgili düşünüyordum. Ve şu aklıma geldi, şöyle bir deyiş aklıma geldi. “Korkulacak şey aslında ölüm değil de ölümden evvel hiç yaşamamış olmak” diye düşündüm. Onu da bu dünyaya geldiğimizde ve bu dünya aleminde tasavvufun insana bakışı. insan ve beşere bakış açısından değerlendirmekte fayda olduğunu görüyorum. Oradan başlayalım. Adeta iki ayrı maddeden oluşuyoruz. Madde ve manadan oluşuyoruz biz insanlar olarak.

[00:05:27]

- Bu dünyaya geldiğimizde de bu çok net bir şekilde gözüküyor. Nefs dediğimiz bedeni ve aklı, tasavvufa göre ilahinin daha sonradan yaratmış olduğu ki biz buna hadis diyoruz, yani daha sonradan yaratılmış olan bir kısmımız var. Bir de ilahiyle beraber olan ve ondan ayrılmış, ondan kopmuş. Dolayısıyla hadis değil de kadim dediğimiz, yani onunla beraber olmuş bir ruh kısmımız olduğunu algılıyorum. Böyle olunca hadis olan, sonradan yaratılmış olan noktaya Arapça “araz” kelimesi kullanıyorlar, mutasavvıflar. Ruh ile ilgili yani ilahi ile ilgili olan konuya da cevher ismini veriyorlar. Şimdi bu bakıştan araz kelimesine baktığın zaman kelime olarak araz zaten arızanın da bugün baktığın zaman arıza da aynı kökenden geliyor. Yani değişkenlik gösterebilen, bozulabilen, ölebilen manasında. Ama ilk olarak konuştuğumuz cevher yani ruha bağlı olan dolayısıyla ilahiye bağlı olan şey. Hiç ölmeyeceğini düşünüyoruz. Çünkü onunla beraber zaten ondan gelen bir şey.

[00:06:44]

- Ve böyle baktığımız zaman ölüme, ölüm bizim için sadece bedenin yani sonradan yaratılmış olma ölümlü olanın aslında gitmesi. Ama biz ana bir cevherden oluştuğumuz için böyle bir kaygı taşımıyoruz. Yani ölüm anında kendimizin yok olması gibi bir kaygı taşımıyoruz. Gel gelelim şöyle bir sorunla karşı karşıyayız. Modern dünya dediğimiz bir modern dünyanın bunalımını aslında yaşayan insanlar. Burada doğu kültürüyle batı kültürü arasında çok ciddi bir farklılaşma görülüyor. Özellikle sanayi devrimi akabinde batı maneviyattan uzaklaşmaya başladı. Hatası veya şunu için söylemiyorum. Kendisinden evvel yaşamış oldukları deneyimler itibariyle özellikle skolastik Vatikan'ı düşündüğümüz zaman yani dinle alakalı olan kısmın hep bilime karşı çıkması, bir sistemi hegemonya altında tutması, maddi kaynakları kendi elinde tutmaya çalışması zamanla bu dönem içerisinde yetişmiş olan bilim adamlarını dinden uzaklaşmaya doğru itiyor. Çok normal bir şekilde. Newton, belki de Newton'un yasalarıyla beraber ilk defa artık deterministik denilen sistem hayatımıza geçiyor.

[00:08:18]

- Determinizmin tam manası aslında şöyle söylenilebilir. Determinist insanlar eğer sebeplere hakim olursak sonuçlara da hakim olabiliriz diyen insanlar. Newton bunu zaten en başta başlatıyor aslında. Ki bu arada Newton da dinsiz bir insan değil. Yanlış anlaşılmasın. Maneviyatın uzak bir insan değil. Ama onun başlattığı bu süreç yavaş yavaş bizim ontoloji dediğimiz yani varlık bilimi diye kabul ettiğimiz ve biz evren ve yaratıcı arasındaki sistemin içerisinden yaratıcıyı sistemden çıkartmaya çalışıyor. Çünkü eğer biz insan olarak bir şeyi kontrol edebiliyorsak otomatikman her şeyi kontrol edebiliriz diye bir düşünce sistemi var. Bu yavaş yavaş manevi olguları sistemin dışına itip tamamen maddi ve materyalist bir sistem üzerine doğru gidişatını sürdürüyor. Fakat biraz evvel bahsettiğim gibi biz hem maddi hem manevi bir yapıdan oluştuğumuz için bu tabii çok doğal değil. Ve zamanla bunu kusmaya başlıyor insanlar. Nasıl kusuyorlar?

[00:09:31]

- Varoluşçuluk diye bir sistem ortaya çıkıyor. İşte Schopenhauer'lar, Nietzsche'ler bunlar bu varoluş problemi yaşamaya başlıyorlar. Çünkü sonuçta bir ölüm var. Yani bu dünyanın bir gerçekliği, bir ölüm var. Ve insanı belki de en çok korkutan şey, hayatta en çok korkutan şey, bilemediği bir şeyle mücadele etmek, bilmediği şeylere üzerinde kafa yormak, Ve inanç sistemin dışına itildiğinde ve tamamen maddesel bir hayata doğru geçildiğinde dolayısıyla ikinci bir hayatın olma olgusu bile sistemin dışına itiliyor. Yani bir ahiret hayatı veya bu dünya sadece tek bir hayat değildir, bundan sonra başka bir hayatın olduğu düşüncesi olmaması insanları modern bunalıma itiyor, varoluş bunalımına itiyor. Ve Nietzsche'de bunu görüyoruz, Schopenhauer'da bunu görüyoruz. Hatta onların başlattığı bir nihilizm etkisiyle, yani nihilizm malum hiçlik demek ama bizim anladığımız manada bir hiçlik değil.

[00:10:41]

- Tamamen yok olma, bu dünyada öldükten sonra tamamen vaporize olma, yukarı çıkma, hiçbir şekilde başka bir varlıkla birleşmeme gibi bir düşünce insanları son derece büyük bir bunalıma itiyor. Hatta bu dönem içerisinde birçok intihar vakaları ile karşı karşıya kalıyorlar. Hem Schopenhauer'ın hem Nietzsche'nin bu konuda yapmış oldukları Kafka'nın birçok yorum var. Öbür tarafa baktığınız zaman da doğu kültürüyle yetişmiş olan insanlar da her zaman inanç dediğimiz, iman dediğimiz konu yani bu dünyanın gerçek bir dünya olmadığı daha ileride başka bir dünyanın olduğu, ölüm sonrasında başka bir dünyaya geçiş olacağı ve o dünyanın da ebedi olacağı düşüncesi itibarıyla ölüme bakmak çok daha farklı bir noktaya geliyor. Ama biz tabii batıdan çok etkilenmiş bir yapı olarak yavaş yavaş o özelliğimizi biraz kendi içimizde de kaybetmeye başladık. Ve bu kayıplar nedeniyle de şu an o bunalımı kendi içimizde de hissetmeye başladık.

[00:11:53]

- Kendimiz de şu an. O bunalımdan muzdarip oluyoruz, ıstırap çekiyoruz. Şimdi bunun için tekrar biz kadime dönüyoruz. Modern insana muhakkak kadimin vereceği bir takım öneriler var. Ve bunların en önemlisi de aslında ölmekten önce ölmek. Aslında sen bir sordun ben ta oraya kadar.
- B.K.POLJAK: Tabii tabii. Konu derin tabii ki.
- KERİM GÜÇ: Hakikaten derin bir konu. Ölmekten önce ölmek kavramını bazı hadisler ve bazı şeylere bağlayacağız bir parça. Burada özellikle Hz. İsa'ya atfedilen “bir iki kere doğmayan melekut (yani ruhlar alemine) giremez” diye bir sözü, bir hadisinden bahsediliyor Hz. İsa için. İki kere doğmak veya iki kere ölmek, yani ölmekten önce ölmek ne demek? Önce buraya doğru gidelim. Teolojik açıdan yaklaşalım olaya. Deniyor ki iki kere doğmak birinci doğum annesinin karnından olan doğum. İkinci doğum ise Matrix filmini hatırlarız. Hepimizin seride 1999'u ilk Matrix filminden bahsediyorum.

[00:13:10]

- Bu dünyanın gerçekliğinin aslında bizim ilüzyonumuzun olduğu ve bu dünyadan çıkıp yukarıdan farklı bir şekilde bu dünyaya bakabilmek noktasına ikinci kez doğum ismi veriyor Hazreti İsa. Bunun benzer bir örneğini aslında Hazreti Muhammed bizim kendi peygamberimizin söylemiş olduğu “insanlar aslında uykudadır, öldükleri zaman rüyadan uyanacaklar” sözünü ithaf ettiğinde gene bu dünyaya bir matrix veya bu dünyaya bir rüya alemi olarak baktığı açık ve net bir şekilde ortaya çıkıyor. O zaman mutasavvıflar bu konuyla ilgili ilgilenen hem mistikler hem mutasavvıflar demişler ki demek ki bu bir hayal alemi ve bu hayal aleminin ortasında belki de bu hayalden uyanabiliriz. Hatta kelime ben şey olarak diyorum lucid dreams diye bir tabir var. Uyurken gerçek manada uykuda olduğunu bilmek. Yani rüya görürken bu rüyanın aslında kendinin bir rüya içinde olduğunu bilmek. Lucid kelimesi de zaten lucy yani parılda ışıktan geliyor.

[00:14:33]

- Yani aydınlanmaktan geliyor. Ve yeteri miktarda aydınlanan insan bu dünyada aslında

ölmeden önce ölmeyi başarmış olan insan olarak gösteriliyor. Sadece bizim kendi medeniyetimizde değil bizden çok daha evvelki medeniyetlerde de görülmüş bir konu. Mesela ben bunu öncelikle Sokrat'ın mağara alegorisinde çok net bir şekilde görüyorum. Daha sonra kendisi öldürüldüğü için öğrencisi Eflatun (Platon) tarafından yazılmış olan Devlet (Republic) adlı kitabın içerisinde mağara alegorisini tanımlıyor. Diyor ki insanlar adeta üç insan düşünün bunlar bir hayatları boyunca bir mağarada yaşıyorlar. Ve sadece mağaranın ışık gelen bir tarafına bağlanmış bir şekilde oturuyorlar. Aralarından bir tanesi bir gün o prangalarından kopuyor. Ve mağaranın dışına çıkıyor. Mağaranın dışına çıkması itibarıyla artık bugüne kadar görmüş olduğu her şeyin aslında bir hayal ürünü olduğunu anlıyor. Ve gerçeğin dışarıda olduğunu anlıyor. Gerçeğin dışarıda olduğunu anladıktan sonra mağaraya geri dönüp o insanları ikna etmeye çalışıyor ama ne çare?

[00:15:52]

- İkna olmuyorlar tabii haliyle. Çünkü o gerçeklik onların doğduklarından beri gördüğü her şey onların gerçekliği haline gelmiş. Şimdi biz insanlar için de bu dünyada olan insanlar için de hep bu söyleniyor. Aslında bir Matrix filminden de hatırlarsın. Hepimiz bir Matrix'in içerisindeyiz. Dünya kelimesi de bu arada Arapça en alt seviye demek. Onu da söylemekte fayda var. Yani Türkçe çevirdiğin zaman en alt seviye demek. Demek ki aslında burada yukarıya doğru bir çıkış denemesi. Aslında bir teşebbüs, yukarıya doğru bir teşebbüs söz konusu. Ve bu perde açıldığında, mutasavvıflar bu şekilde ifade ediyorlar. Diyorlar ki bu bizim çevremizde bir perde. Matrix bizim çevremizi perdeliyor. Bu perdeyi yavaş yavaş aralamak gerekiyor. Ve araladığımız zaman da gerçek manada başka bir dünyanın olduğunu ve bu dünyaya gitme amacımızda olduğumuzu anlıyoruz. Buna da o perde,

[00:16:57]

- aydınlanır aydınlanmaz o perde açılır açılmaz ve aydınlık girmeye başladığı anda ölmeden önce ölme süreci başlıyor.
- B.K.POLJAK: Bu dediğin yerde bir şey sormak isterim eğer senin içinde uygunsa. Buraya kadar anlattığın yerde şunu çok önemli buluyorum Kerim. Benim de kendi hastane deneyimlerimden eşlik eden tecrübelerim var burada. Bu bahsettiğim batı kültürü. dediğin şey. Senin de verdiği örnek gibi belki suyun içinde balık gibiyiz. Hani suyun içindeki balık suyun içinde olduğunu bilmez. Önce bu kültürün etkilerini gerçek anlamda görmeye çalışmayı çok kıymetli buluyorum ben. Yani bugün mesela hani benim Hindistan'dan da tanıdığım Hintli arkadaşlarım da var. Onlar da aynı şeyden muzdaripler. Yani batı kültürü dediğimiz şey popüler batı kültüründen bahsediyorum. O kadar yaygın ki aslında kendi manevi gücü çok kuvvetli olan her kültüre yayılmış vaziyette şu an. O anlamda Doğu Batı ayrımının azaldığını da görüyorum baktığım zaman.

[00:18:02]

- Onlar da aynı şeyden şikayetçiler. Ama burada çok ciddi bir farkındalık koymak gerekiyor. Bunun üzerimdeki etkisi nedir diyebilmek için. Bu kültürün benim üzerimdeki etkisi ne? Bu kültürel repertuar çünkü bana doğduğumdan beri bir şey söylüyor. Doğduğumdan beri söylediği için de farkında bile olmuyorum ki ben onun bana ne söylediğinin. Ancak karşılaştığım zaman ölümle karşılaştığım zaman o böyle bir hatırlatıcı gibi bize “ah” dedirtebiliyor. Ama sanıyorum senin dediğin yer ölmeden önce ölmek. Ölmeden önce bunu yapabilmek mümkün mü? Ölümle karşılaşmadan önce bunu yapabilmek mümkün mü değil mi?
- KERİM GÜÇ: Evet. Fakat bir taraftan da ölümün bizim için çok önemli bir noktası var. Şimdi bunu söylemekte fayda var. Hayvanlardan farklarımızdan bir tanesidir bu veya diğer varlıklardan farklarımızdan bir tanesidir. Her canlı bizim haricimizde olan bütün canlılar.
- Sesim biraz kesiliyor Kerim. Acaba benden mi senden mi? Şu an çok emin olamadım.

[00:19:01]

- B.K.POLJAK: Şimdi geri geldim. Tamam.

- KERİM GÜÇ: Şu an iyi mi?
- B.K.POLJAK: Şu an iyi evet.
- KERİM GÜÇ: Hayvanlarla insanlar arasında veya diğer canlılarla insanlar arasında temel farklardan bir tanesi. Konuşurken bunu söyleriz. İnsan diğer canlılardan farklı olarak öleceğini bilen tek canlıdır. Yani diğer canlılar öleceklerini bilemezler. Bu aslında şöyle diyorlar işte özellikle batı filozoflarında korkunç bir şey diyorlar. Yani insanın o acıyla aslında yaşayabilmesi yani kendi öleceğini bilerek. Çünkü bir hayvanın kendi öleceğini bilme gibi bir durumu yok. Ancak işte sona doğru geleceğim bazı hayvanlardan bahsediliyor ama genel olarak insan doğduğu günden itibaren veya akıllı balığ olduktan itibaren yani akıl süreci devreye girdiğinden beri gördüğü zaman ölümü artık yani onu bir şey olarak kabul ediyor. Bu gerçekten çok zor bir şey. Fakat bunun yanında batılı düşünürlerin biraz daha maneviyatla alakalı olanları mesela bunlardan biri Kierkegaard. Ben çok severek izlediğim, okuduğum bir felsefeci bile demekten çekiniyorum.

[00:20:18]

- Ama bir mutasavvıf izlenimi veriyor bana Kierkegaard her zaman. Diyor ki “ölüm olmasa yaşam gerçekten olmayacak”. Çünkü her şey zıttıyla belli olduğu için. Bizim gerçek manada yaşayabilmemiz için aslında ölümü kabul etmemiz, kabullenmemiz gerekiyor. Ölümü kabul ettiğimiz gün itibariyle biz aslında yaşamaya başlıyoruz. Bu açıdan ölümü çok önemli ve kutsal bir noktaya koyuyor.
- B.K.POLJAK: Ölümün bir hizmeti var yani, evet.
- KERİM GÜÇ: Kesinlikle, kesinlikle çok önemli bir hizmeti. **Yani yaşama aslında her nefis şeyi tadacak, ölümü tadacak dediğimiz noktada her nefsin aslında ölümü tatması itibariyle bu dünyada kendine çeki düzen vermesi veya ahlaki olarak bu dünyaya gerçek manada bir faydası olması, bir hizmeti olması açısından çok önemli bir yer tutuyor. Dolayısıyla ölüm aslında bizim için bir ödül olarak bile sayılabilir.** Kierkegaard bunu söylüyor. Bizim kendi literatürüme döndüğümüz zamanda biz mesela “ölüm” kelimesi için “vefat” kelimesi kullanıyoruz.

[00:21:30]

- Ve vefat kelimesi de vefa kelimesinden geliyor. Yani Arapçadaki vefa kelimesiyle vefat kelimesi aynı kökenden geliyor. Ölümü adeta Allah'la olan ilişkimiz veya ilahıyla olan ilişkimiz itibariyle baktığımız zaman bizim bu dünyaya geldiğimiz andaki pozisyonumuz itibariyle Allah'a bir borç, borca başlıyoruz aslında. Bir borçlanıyoruz. Hatta din kelimesinin etimolojisine baktığın zaman “dyn” kelimesinden gelir. Dyn kelimesi de Arapça borç demek.
- B.K.POLJAK: İnanılmaz bağlantılar var aslında.
- KERİM GÜÇ: Ve bu borcumuzu ödememiz itibariyle öldüğümüz zaman ona vefaya ahte vefa. Yani ilk Allah'la karşılaştığımız ki biz buna elest bezm-i diyoruz. Yani ruhların içinden ruh üflendiği, Allah'ın kendi ruhunu bize verdiği zaman ki beraber olduğumuz nokta elest meclisi diyoruz. Bu eles meclisinde de bir “ben sizin Rabbiniz değil miyim?” diye bir soru sorduğunu bize. Bizim de hepimizin ona “Evet. Sen bizim Rabbimizsin” dediğimizi anlıyoruz kutsal kitaptan.

[00:22:44]

- Daha sonra bu dünyaya gelip ona borcumuzu ödeyip tekrar geriye döndüğümüzde de onunla beraber birleşmeden evvelki durumumuza vefat diyoruz. Dolayısıyla vefat Allah'a vefamızı yapmak, uygulamak üzerinden bir okumayla anlaşılabilir. Bütün bunlara baktığın zaman. Şimdi batı batı diyorum ama batının olması ve pozitivizm diyelim belki pozitivizm batıdan gelen bir akım olması itibariyle yoksa batıyı kötülemek manasında söylemiyorum. Ancak temel olarak bu görüşlerden uzaklaştıkça yani maneviyat din baskısı yüzünden kendi yaşamış olduğu din baskısı yüzünden dini ve yaratılışı ve dolayısıyla ilahiyi, varoluş sistemini ontolojinin dışına itmesi itibariyle da bu problemi hazırlıyor. Çünkü insan buna uygun bir varlık değil. Bunu bu şekilde algılamaya yani ölüm olacak, bitecek ve her

şey bir anda biz yok olacağız. Bunu düşünmek bile insanı delirtmeye yetebilecek bir durum. Ama biz buna inanmıyoruz. Yani biz derken en azından doğu toplumu ben şahsi olarak söylüyorum.

[00:24:06]

- Kimsenin tabii Bir şey yapamam, bir çizgi çizemem ama benim gibi yetişmiş olan insanların çoğu bu konuya bu şekilde bakmıyor. Yani ilahiyle olan bağı kurmaya çalışan ve onunla ilgili olan mütebedeyyin dediğimiz düşünce sistemi içerisinde insanlar o bağı her zaman hissediyor ve öldükten sonra da bu bağı daha da kuvvetleneceğine inandığı için böyle bir inançları olması itibarıyla. Bu konuya kötü bakması veya bu konuya sorun olarak bakması mümkün olmuyor.
- B.K.POLJAK: Burada bir görüşünü bir tık daha açmak isterim ne düşündüğünü. Şimdi merak ettiğim konulardan bir tanesiydi bu benim. Tabii pek çok hastayla da karşılaşıyorum. Dini inancı olan, herhangi bir dini inancı olabilir. Sydney çok karışık bir yer milletler açısından baktığında. Her millettten insan var, her inançtan insan var. Benim kendi küçük dünyamda gözlediğim kadarıyla diyeyim ve okuduğum birkaç araştırmada şunu görüyorum.

[00:25:13]

- Herhangi bir dini inanca ait olmak bu dediğimiz şeyi otomatik olarak getirmiyor. Orada senin çok güzel bir kelimeyle söyledin onu. İlahiyle olan bağ dedin. Onun içinde bir İman - belki faktörü-. İmandan ne anlıyoruz? Oralari da bana çok önemli geliyor. Yani salt ben bu dindenim demek bazen o varoluşcuların düştüğü boşluğa düşmemize sebep oluyor. Bir şey daha var orada. Hani ben bazen şöyle soruyorum. Kutsalın ne diyorum. Kutsalın ne? O ilahiyle olan bağı belki biraz daha açmak ister misin?
- KERİM GÜÇ: Biz tabi bu ilahiyle olan bağı otomatik olarak din üzerinden işliyoruz ancak bunu mesela doğu şeylerini ki onlara da din deniyor. Din deyince aslında bir inanç sistemi diye düşünelim. Çünkü biz din dediğimiz zaman sami dinlerden yani ilahi dinlerden bahsediyormuşuz gibi duruyor. Yani bildiğimiz manada Yahudi, Hristiyanlık veya Müslümanlık üzerinden okuma. Çünkü bunların hepsinde bir ahiret inancı zaten söz konusu.

[00:26:31]

- Hepsinde ahirete inanma durumu söz konusu. Farklı farklı varyasyonları var onların. Yani şeyin arkasından neler olacağı, ahiretle ilgili yapı nasıl olacak, onunla ilgili tabi Yahudilerin farklı, Hristiyanların farklı, Müslümanların farklı inançları olabilir. Benzer olmaya da beraber. Çünkü aynı kökenden gelmiş. Ama aynı zamanda daha evvelki medeniyetlerde de benzer konular veya ayrılmış olan konularda muhakkak bir iz var onunla alakalı. Yani ölümden sonraki hayat üzerinden konuşuyorum. Müslümanlık da bu. Amentü bizde vardır mesela iman sistemlerinden bir tanesi. Yani işte meleklerle inanmak, Allah'a inanmak, işte kitaplara inanmak, peygambere inanmak gibi bir kendi başına bir bölüm bu. Ahirette ahiret inancına sahip olmak. Yani imanın şartlarından bir tanesi. Dolayısıyla burada biz bunu otomatikman kabul etmiş bir pozisyondayız. Dışarıdaki bu Sami dinlerin haricinde yani bahsetmiş olduğum üç dinin haricinde tek tanrıya inanmayan veya inanan, daha önce olan veya olmayan dinlerin de birçoğunda bu ölümden sonraki hayatla ilgili bir bağlantı kurulmuş.

[00:28:02]

- Bazıları işte reenkarnasyon üzerinden kuruyor bunu. Yani birden fazla hayat üzerinden geçilen bir yolculuktan bahsediyor. İşte ne bileyim eski Yunan'a, eski Mısır'a gittiğimiz zaman bunun birçok farklı versiyonlarını görüyoruz. Ama günün sonunda hepsi dediğin noktada iman noktasına geliyor. Yani dinin içerisinde de olsa, dinin içerisinde ayrı bir bölüm açılmış şekilde diyelim, bir iman konusu var. Ve o iman, insanla ilahi arasında olacak olan ilişkinin aslında temel bir çerçevesini çizmiş oluyor. Bu çerçevenin içerisinde kader inancı gibi ölümden sonraki yaşam inancı da çok temel inançlardan bir tanesi. Yani Allah

varsa muhakkak onunla beraber olma şansı var diyor buna. Tasavvuf bunu bir ayrı boyuta taşıyor ve sembolizm olarak görmüş olduğumuz ödül yani öldük arkasından bunun arkasından bir cennet cehennem kavramlarıyla karşı karşıya kalacağız. Bunlarda daha çok bir ödül veya ceza üzerinden değerlendiriliyor.

[00:29:29]

- Dinin en basit boyutunda. Tasavvuf bunu biraz daha ileriye taşıyarak diyor ki. Bizim ödül anlayışımız yani tasavvufçunun ödül anlayışı veya ceza anlayışı. Çünkü ceza zaten karşılık demek. Ödül de karşılık demek. İkisi de yani neyle karşılaşırsan onu görüyorsun. Hani bu Hindularda “karma pala” diyorlar. Karma pala ne demek? “Ne ekersen onu biçersin.” Aslında bütün hemen hemen medeniyetler aynı konu. Neyle karşılaşacaksan onun şeyini alacaksın. Mutasavvıflar diyorlar ki bizim ödül anlayışımız ve ceza anlayışımız Allah'la beraber olmak. Veya Allah'tan uzak olmak manasındadır diyorlar. Dolayısıyla bizim bakışımız, bizim derken yani o insanları bir İslami boyuttan ayırmak manasında söylemiyorum. Bir felsefi boyut itibarıyla bunları söylüyorum. Ve diyorlar ki “amacımız bizim bu dünyada da Allah'ı bulmaktır. Ve eğer ölmeden evvel Allah'ı bulabilirsek öbür dünyada direkt onunla beraber olacağız.” düşünce sistemi içerisinde böyle bir yapılaşmaya gidiyorlar.

[00:30:41]

- Ama bunu diğer mutasavvıfların dışında insanlar şey mi? Hayır. Herkesin kendine göre bir inancı var. Ve o inançla alakalı bir konu. Senin başta sorduğun şey bu. Dinden bağımsız olarak da o insanlar bir şeye inanabilirler. Ve o inançları itibarıyla ilahiyle bir bağlantı kurabilirler. Günün sonunda ulaşılmak istenen şey, baştan beri söylemek istediğim nokta, dünya bu bağlantının mümkün olduğu kadar kesildiği bir alan. Dünya içerisinde onu bulmak da bu bağlantıyı tekrardan sağlamak. Çünkü biz buna alıcı verici gibi bakıyoruz. Verici her zaman veriyor. Yani ilahi bir verici, süper verici olarak düşünürsek onun yağdırmış olduğu nur. Yani verici derken neyi veriyor? Kendi ışığını gönderiyor. Kendi işte nurunu gönderiyor. Ve o nur devamlı bu aleme yağıyor. Alıcı kendi alıcının ayarlarıyla oynamayın diyor ya. Alıcının ayarlarıyla oynanmış olduğu için normal alıcımızın ayarıyla oynamamış olsaydık sorun yoktu ama dünyada olmamız itibarıyla alıcının ayarlarıyla oynanmış bu vaziyette olduğu için o nur bize inmiyor.

[00:32:00]

- Ama belli bir bilinç seviyesine ulaşır, belli bir noktaya gelirsek ki bu dinlerde farklı olabilir, inanışlarda farklı olabilir. Ne yaparsan yap, bizim kendimize göre bir metodolojimiz var. O metodoloji itibarıyla artık alıcı ile verici arasındaki bu sinyalin devamlılığını sağlamak için bir metodoloji oluşturduk. Ve artık o ikisi arasında bir bağlantı var. Ve bu bağlantı ölümle, hastalıkla, x ile y ile z ile kesilecek bir şey olmuyor. Ölüm tabi bunlardan çok radikal bir tanesi olması itibarıyla söylüyorum. Temel. O bağlantı kurulduğu an itibarıyla “artık kimseye ölüm yok” diyebiliyorlar mutasavvıflar. Bilmiyorum bu senin sorunun cevabı oldu mu?
- B.K.POLJAK: Evet evet cevabı oldu. Dediğin gibi o ilahiyle olan bağın kişiye göre değişen derecesi orda kendini gösteriyor işte. Ölüm yatağında aslında ihtiyaç olunan şey veya eksik olunan şey o ilahiyle olan sanıyorum bağın sağlandığı veya kavrayış şekli diyeyim. Onu nasıl kavradığı.

[00:33:13]

- KERİM GÜÇ: Evet ama tabii bu günümüz dünyasında birinin öldüğü zaman bir insanın kendi şeyini değiştirmesiz. Muhakkak üzülmüyoruz. Özellikle yakınımızda olan insanlarla bir ölüm gerçekleştiği zaman üzülmüyoruz. Belli ritüellerimiz var. Ritüelleri şey yapıyoruz. Onun işte çeşitli dualar, çeşitli ritüellerle onu onurlandırıyoruz. Çünkü ölüm aslında bak buradan da çok net bir şey gözüküyor. Hem kutsal bir şey. Yani işin içinde bir kutsallık var. O kutsallığa ithafen akabinde işte belli ritüeller var. Belli şeyler yapıyoruz. Ama bunun yanında

kutsallığın yanında şu da çok önemli. **Ölüm çok doğal da bir şey.** Yani belki izleyicilerimiz şey yapacaklar ya bu adam ne söylüyor hem ölüm bu ne güzel bir şeymiş. Doğal bir şey, kutsal bir şey hakikaten ama üzüntü verici bir şey. Bu eski hikayelerden bir tanesinde sen de iyi bilirsin bir Budist hikaye vardır ölümle ilgili.

[00:34:18]

- Gotama diye bir kadının başından geçen bir hikaye anlatıyor. Kadıncağz kendi bebeği çok ufakken kaybediyor. Çok çok üzülüyor. Çok çok ciddi bir sıkıntı çekiyor. Ve onu diriltmeye çalışıyor. Birinin onu diriltmesi için çeşitli otoritelere başvuruyor. En son diyorlar ki bunu yapsa yapsa Budha yapar. Siddhartha yani. Siddhartha yapar. Git Siddhartha'ya söyle. Budha'ya gidiyor. Durumundan bahsediyor. Budha da diyor ki tamam diyor. Yapalım diyor. Ama diyor bana gereken bir hardal tanesi. Ve o hardal tanesini bulması için her eve gideceksin kapıyı çalacaksın bana bir hardal tanesi isteyeceksin. Ama bir şartım var. Hardal tanesi istediğin evin içerisinde hiç kimse ölmemiş olacak. Ve işte birinci kapıyı çalıyor. İşte hardal tanesi çok kolay. O zaman hardal tanesi bulunan bir şeymiş demek ki. Yani kolay bir şeyden bahsediyor. Bizdeki bugün olsa ekmek falan derlerdi diye tahmin ediyorum. İlk kapıya giriyor.

[00:35:25]

- İşte diyor ki bana bir hardal tanesi verir misin?. Ha bu arada soruyor bir de “hiç ölen oldu mu?” İşte diyor ki “evet babam yakın zamanda vefat etti”. Aa diyor olmadı. İkinci kapıya gidiyor. İkinci kapıda işte birinin oğlunun vefat ettiğini duyuyor. Üçüncü, dördüncü, beşinci, onuncu derken her evden bir cenaze kalktığı bugün öyle veya böyle anlaşıyor. Ve kadın o zaman dönüp Budha'ya geldiği zaman ben çocuğumu dirilmeye sağlayacak hardal tanesini bulamadım. Ama şunu anladım ki bu ölüm bizim hayatımızın parçası. Ölüm olmayan bir ev yok. Ve olmayacaktı. Bundan sonra da olmayacaktı. Dolayısıyla buradan baktığınız gerçekten hayatımızın ısınamayan bir parçası.
- B.K.POLJAK: Hakkında eğer cümlesi kuramayacağımız tek şey değil mi? Eğer ölürsem diyemeyeceğimiz yani eğerle birlikte kullanamayacağımız tek şey. Eğer ölürsem diyemiyoruz.
- KERİM GÜÇ: Belki de ben bir ileriye daha götüreceğim. Yüzde yüz emin olduğumuz tek şey.

[00:36:29]

- B.K.POLJAK: Tek şey evet. İstatistiksel olarak yüzde yüz.
- KERİM GÜÇ: İstatistiksel olarak yüzde yüz. Emin olduğumuz hani derler bir kişi ölmezse o ben olur muyum diye milyar milyar milyar kat milyonda bir şans varsa ama bugüne kadar herkes ölmüş anladığımız kadarıyla gördüğümüz kadarıyla. Dolayısıyla yadsınamayacak tek gerçek ölüm ve bununla barışımızı yapmamız gerektiği bize en baştan beri verilen şey yani ölümle barışabilme noktası. Bunun için de her zaman ölümün bir başlangıç veya bir bitim olmadığı yeni bir başlangıç olduğu düşüncesi. Ve işte bunu bir kozadan çıkan bir işte kelebek misali göstermişler. Eski medeniyetlerde bu çokça var. Ölümü işte o kozanın içerisinde olup da dışarıya çıkan bir şey üzerinden göstermişler. Bir de şey hikayesi vardı. İkiz çocukların anne rahminde. konuşurken işte ya buradan sonra başka bir hayat varmış aslında işte çok güzel bir hayatmış dediği şey aklıma geliyor da çocuklar birbirleriyle konuşuyorlar.

[00:37:42]

- Biz burada çok rahatız. Güzel bir alanımız var. Yemek, ekmek elden su gölden yaşıyoruz. Dışarıya çıkmanın ne manası var gibi bir durumla karşı karşıya oldu. O rahimden çıkan çocukların yeni dünyaya gelmesi gibi daha güzel bir hayata uyanması gibi bizim de bu rahimden çıkıp bu matrix'ten çıkıp, matrix kelimesi de zaten orada kullanıldığı gibi rahim demek aslında. Oradan çıkıp yeni bir dünyaya merhaba diyeceğimiz bir nokta olmasını inanıyoruz. Diyelim bununla ilgili.
- B.K.POLJAK: Evet evet. Hepimiz öleceğimizi biliyoruz. Ama bu tabii özellikle gençken hele.

Çok böyle teoride kalan bir şey oluyor aslında. İleriye attığımız bir şey oluyor. Bunun gene o yaşadığımız kültüre ilgisi olduğunu da düşünüyorum. Hani böyle tarihsel gelişimine baktığın zaman da artık ölümlerin evden çıkmıyor olması, yaşlıların çok fazla evde olmaması, cenazeye gitmeyen çocuklar. Yani bunların hepsi çok etkili aslında ölümden kopup kalma ile ilgili.

[00:38:48]

- Doğayla ilişkimiz yok zaten. Çünkü doğa muhteşem bir öğretmen aslında baktığın zaman. Bir şeylerin doğallığı ile ilgili, ölümün doğallığı ile ilgili hatırlatıcı. Mesela benim eşimin ailesi Hırvatistan kökenli. Böyle bir dağın tepesinde küçücük bir köyde yaşıyorlarmış. Ve kendisi söylüyor. Kış o kadar aç kalırdık gidiyor yani çok verimsiz de topraklar. Kayalık bir köy ben de gittim. Kış soğuk geçiyor. Kış çıktığı zaman çocukların ve işte kadınların sayımını falan yaparlarmış. Kaç kişi kaldık mesela. Böyle sayısı aynı mı şey. İnsan sayısı aynı mı bu köyde diye. Şimdi böyle büyüyen bir insanla daha böyle çekirdek aile, şehirde, korunaklı, ölümle alakası çok olmayan bir insanın tabii ki ölüme bakışı farklı oluyor. Kopuğuz artık eskiyle göre kıyaslandığında. Eminim ki çoğu yerde bu devam ediyordur. Ama ben bunu hani çekirdek aile ve şehir yaşantıda büyüyen insanlar için söylüyorum. -
- KERİM GÜÇ: Doğru.

[00:39:50]

- B.K.POLJAK: Buraları etkiliyor. Buralardan başlıyor aslında kopukluk.
- KERİM GÜÇ: Kesinlikle. Ve tabii insanda ister istemez bir şey vardır yani. Her zaman hayatta kalacağım gibi. Sanki ölüm sadece başka birinin başına gelir de benim başıma hiç gelmez düşüncesi otomatikman oluşuyor zamanla. Burada kaldığımız süre arttıkça evet hayattayım, bugün de hayattayım deyip böyle bir şey başlıyor. Ve tabii o da buraya bağlanmak, bu dünyanın birçok şeyine bağlanmak. Bu dünya çok güzel gibi bir şey var. Evet bu dünya güzel yanlış anlaşılmasın. Kötü değil ama bu dünya bizim nefsimiz için güzel. Egomuz için güzel. Zaten onun için ifade edildiği zaman dünya kelimesiyle en alt seviye. Çünkü nefis de ruhun en alt seviyesi olması itibarıyla uygun dünyaya. Ama bizim kendi özümüzde olan cevherimiz arzi olmadığı için o da yukarı çıkmaya, işte sevgiliyle beraber olmaya tabiri caizse, bizim söylediğimiz manada sevgiliyle beraber olmaya, o ruh alemine doğru yükselmeye ihtiyaç duyuyor.

[00:41:02]

- Bu ikisi arasında tenakuzda kalma durumu söz konusu. Yani ruh ve nefis çatışmaya giriyor. Ve o çatışma içerisinde biz buradaki modern insanın sancılarını yaşıyoruz. Ama bununla barışık olup gerçek manada biraz evvel dediğim gibi ruhanîyetimiz itibarıyla hiç ölmeyeceğimizi, çünkü “ölen hayvan imiş, aşklar ölmez” diye bir lafı var Yunus'un. Bu herkes için geçerli. Çünkü bizim bir hayvan tarafımız var, hayvani tarafımız var. O ölecek. Ölümlü olan bir tarafımız var. Ama “ölümlü olmayan, bize can veren o taraf her zaman ayakta kalacak ve olması gereken noktaya ulaşacak” düşüncesi zaten otomatikman insanı bu konuyla ilgili herhangi bir üzüntüden ve herhangi bir kaygıdan uzaklaştırmış oluyor.
- B.K.POLJAK: Bu aşk ve sevgi konusuyla ilgili de düşünüyorum. Çok pardon sözünü kestim.
- KERİM GÜÇ: Soyut konularla ilgili Bir şey kanıtlamak çok zor. Çünkü biz maddi insanlarız.

[00:42:12]

- Ben özellikle kendim mühendis olmam itibarıyla muhakkak bir sorgulama şeyim var ve bir soyut bir kavramı anlatırken mümkün olduğu kadar somut delillerden veya somut konulardan yararlanmaya çalışıyorum. Ama günün sonunda bu metafizikle alakalı bir konu, ispat edilmesi mümkün olmayan bir konu olması itibarıyla burada işin içerisine inanç parametresi giriyor.
- B.K.POLJAK: Evet ilahiyle ilişki giriyor yine orada devreye. Ve orada da işte aşk ve sevgi konusunu düşündüğüm zaman hani senin bahsettiğin nefsin kendini irade koyarak geri çekmesine yardımcı olan şey insanlarda sevgi diye hani mesela çocuk sahibi olmayı

düşünüyorum değil mi? Ne kadar çok nefsimin istediği şeyden vazgeçiyorum ya da kendi isteğimle vazgeçiyorum bunlardan çocuklar için. Orada bir sevgi devreye giriyor çünkü belki nefsi öldüren, nefsi kendi irademle eğitmeme sebep olan şey orada sevgi oluyor.

[00:43:15]

- Aslında ilahiyle ilişkimde de ilahiyle olan bağımızda da ve belki temelinde ona döneceğime dair bir ilişkim varsa ilahiyle orada da gene devreye giren aslında sevgi oluyor.
- KERİM GÜÇ: Kesinlikle. Şimdi ben hep şeye dikkat ederim. Kur'an literatüründe baktığın zaman her konuya girerken Bismillahirrahmanirrahim ile gireriz. Yani neye başlarsan bu özel isimlerini söyleriz Allah'ın. Allah'ın birçok ismi var. İşte 99 Esma-i Hüsnâ dediğimiz en güzel isimleri ama aslında sonsuz ismi olduğunu anlıyoruz. Fakat Kur'an'da bizi yönlendirdiği iki tane isim Rahman ve Rahim olan Allah. Yani iki özel isim üzerinde vurgu yapıyor. İki kelimenin de kökenine baktığımız zaman RHM köklerinden geliyor. Ve bu RHM kökünden de gelen ortak kelime "rahmet" olarak geliyor. Demek ki Allah bizden kendi ismini getirdiği özel isim olan rahmetten bahsederek geliyor.

[00:44:33]

- Rahmet bu dünyadaki karşılık işte merhamet, şefkat bunlar hepsi otomatikman onun temel bir isminden gelen yani arketipten gelen bir nokta olması itibarıyla de bu dünyanın yaratılma veya evrenin yaratılması üzerinde aslında "rahmet" kelimesinin temel olarak bir özne olduğunu anlıyoruz. Dolayısıyla eğer bu dünya, bu evren rahmetten yaratılmışsa ve o biraz evvel bahsetmiş olduğumuz o ilişkiyi sağlayan o tünel, o akış neyse onun rahmet üzerine kuruldu. İşte biraz evvel nur üzerinden bahsettim. Rahmet üzerinden kurulduğu düşünülürse demek ki aslında bu dünyanın özü rahmetten geçiyor. Merhametten geçiyor, şefkatten geçiyor, aşktan geçiyor, sevgiden geçiyor. Bu yadsınamayacak bir durum olması itibarıyla de bizim burada yapmış olduğumuz her türlü nefsani hareket aslımızı aslında inkar etmekle alakalı. Böyle bir inkar olduğu zaman da aslında mutlu olma ihtimalimiz burada azalıyor. Çünkü temel olarak bizi asıl yapan kendi öz cevherimizle çatışmaya girmeye başlıyoruz. Ruhumuzla çatışmaya giriyoruz. Ve her ne kadar geçici mutluluklar ki yaşamız itibarıyla hepimiz artık mutlulukların geçici veya geçici olmayanları arasında fark kurabilecek olgunluğa geldik.

[00:45:53]

- Çünkü dışarıdan bize dikte ettirilen mutluluk anlayışının içinde işte materyal mutluluk, materyalin üzerinde kurulu olan mutlulukların devamlı olmadığını anlıyoruz. Ve bu devamlı olmaması itibarıyla de devamlı mutluluklar arıyoruz. Günün sonunda bunlara baktığın zaman bunda çok rahmetle alakalı olduğunu görüyoruz. İşte başka insanlara yardımcı olma. Başka insanların hayatlarına dokunma. Biraz evvel bahsettiğim fedakarlık. Kendinden evvel başka birini düşünme, isar kelimeleri bunların hepsi hayatımızın belli bir olgunluk çağından itibaren bizim sürekli mutluluklara ulaşmamıza sebep olan kavramlar haline geliyor. Ve o zaman kendin zaten yani kendinden önce bunların tamamı da kendinden önce başkasını düşünme yapısı üzerine kurulduğu için artık senin ölümün de yani senin bu dünyadan gitmemem de senin için bir endişe olmaktan çıkıyor.
- B.K.POLJAK: Nasıl öldüğümüz, nasıl yaşadığımızla çok bağlantılı aslında. Bak bu konuştuğumuz pek çok şey aslında nasıl yaşadığımızla alakalı. Orada oturtulan belli sütunlarla alakalı nasıl öldüğümüz.

[00:47:15]

- O yüzden yaşamdan ayırmak da çok zor oluyor aslında ölümü konuşurken.
- KERİM GÜÇ: Bence buradan da önemli bir nokta var. Yaşamakla alakalı. Aslında yaşamının şeklini çizmekte fayda var.
- B.K.POLJAK: Yani ölümü açık şeklin böyleydi aslında değil mi?
- KERİM GÜÇ: Evet. Şimdi mesela bizde şu örneği verirler. Büyüklerimiz derler ki bir hadis üzerinden bir yorum yaparlar "Sadaka insanın ömrünü uzatır". Şimdi teorik olarak baktığın

zaman aynı zamanda kader inancı itibariyle de insan ölümü şeyi belli. Yani Allah karar verdikten sonra ne bir dakika beklenir, ne işte şey yapılır diye biliyorsun Kur'an-ı Kerim içerisinde zaman geldiği itibariyle. Demek ki aynı zamanda bir limit de var o insanın bir hayatta. O zaman bu sadaka verdiği zaman ömrün uzaması ne manaya gelir diye baktığımız zaman bizim büyüklerimiz diyorlar ki o zaman yaşamın çerçevesini bir çizelim.

[00:48:20]

- Hayatta olduğumuz her saniye yaşıyor muyuz? Yani dışarı çıktığın zaman nefes alıyorsun, güzel, yaşıyorsun. Yemek yerken veya işte su içerken veya işte bir şey yaparken, bir eylem yaparken bunları gerçekten yaşamak mı? Mutasavvıflar diyorlar ki hayır. Bunlar gerçek manada yaşamak değil. Yaşamak ne zaman? O irtibatı kurduğun zaman, başka insanlara yardım yaptığın zaman, hizmet ettiğin zaman bunlar aslında yaşamak demek. Onun için sadaka vermek senin yaşayacağın süreci uzatmıyor. Senin yaşadığın süreci uzatıyor. Şimdi kelime olarak biraz şey yapıyorum ama anlıyorsun ne demek istediğimi. Şimdi bu şey gibi ben bir futbol sever olmamız itibariyle maç 90 dakika gibi düşünülse de aslında topun oyunda kaldığı süre hele şimdiki VAR sistemiyle artık 30 dakikayı geçmiyor. Yani aslında bizim maç yaptığımız, maçı seyrettiğimiz süre 30 dakika. Ama toplam maç 90 dakika. Neden? Çünkü öbür taraflarda maç oynanmıyor.

[00:49:29]

- Faul oluyor duruyor oyun. İşte ne bileyim bir şey oluyor orada duruyor. Bilmem ne VAR'da kontrole gidiyorlar, duruyor. 90 dakika dediğimiz maç 30 dakika normal seyretsen tamamını 30 dakika aslında topun oyunda kaldığı zaman. Buna biz yaşam diyoruz işte. Yani yaşamak bu alanda topun oynandığı alana biz yaşam diyoruz. Ve o yaşam da çok kısa aslında. Yani bir de şeye göre baktığın zaman yaşamadığın zamana göre yani bir fayda sağlayamadığın zamanı mesela yaşamak olarak kabul etmiyor mutasavvıflar. Dolayısıyla aslında çoğumuz zaten ölüyoruz. Aslında yaşamıyoruz çünkü bir faydamız yok. Sosyal topluma bir faydamız yok. İnsanlara bir yararımız yok. Yani bu dünya için temel olarak baktığında bir fayda üretme durumumuz yok. Bu açıdan baktığın zaman aslında yaşamamanın önemi burada ortaya çıkıyor. Kendini geliştirip topluma fayda sağlayabileceğin ve o mutluluğu diğer insanlara verebileceğin bir noktada senin gerçek manada yaşamın başlıyor.

[00:50:35]

- B.K.POLJAK: Otomatik bir yerden yaşamaktan bahsediyorsun. Otomatik reflekslerle yaşanan bir yer.
- KERİM GÜÇ: Bir dizi seyrediyorsun. Bir yemek yiyorsun. Bir şey yapıyorsun falan. Ama toplum için herhangi bir fayda ifade etmeyen bir durumla irtibattasın. Ve en önemlisi bunlardan daha önemlisi ilahi olanla yani ruhunla o ilahi bağlantıdan uzaksın. Ve orada o birlikteliksel mi? **Biz huzur kelimesini kullanırız. Huzur kelimesi huzurda olmaktır deriz. Yani ruh ilahinin huzurunda olduğu sürece huzurlu olur. O noktaya hazır olmak geliyor. Bunlar hep aynı kökenden geliyor. Hazır, huzur, hızır. Hep aynı kökenden gelen kelimeler. O an bizim yaşadığımız anlar. Gelecek, geçmiş veya bunlar yok. O an var ve o anda onunla irtibat olduğumuz zaman var. Ve bu anların toplamı yani onunla irtibat olduğumuz anların toplamına biz sufiler “yaşam” diyoruz.**
- B.K.POLJAK: O söylediğin sözü bir daha tekrarlar mısın?

[00:51:53]

- KERİM GÜÇ: İlahinin huzurunda olmak bizi huzurlu yapan şey. Bizi huzurlu yapan otomatikman onun huzurunda olabilme durumu. Huzurunda hazır olabilme durumu aslında.
- B.K.POLJAK: Çok güzel. Aslında konuyu açtığın yerle bağladığımız yer aynı oldu aslında.
- KERİM GÜÇ: Evet. Aslında oraya getirmeye çalıştık.
- B.K.POLJAK: Çok güzel. Evet. Oraya geldik aslında. Sonuçta böyle bir dolanarak belki de.

Süremiz de yavaş yavaş doluyor Kerim. Çok teşekkür ediyorum ben sana tekrar. Vaktin için.

- KERİM GÜÇ: Ben de çok teşekkür ederim. Bizim yine büyüklerimiz hep şunu söylerler. Biraz evvel verdik “Aşıklar ölmez” noktasında. Bizimle beraber birçoğu Kemal'e ermiş. Bu ölmekten önce ölmüş olan birçok insan ikinci kez ölse de artık onlar yaşıyorlar. Nerede yaşıyorlar? Kitaplarında yaşıyorlar. Felsefelerinde yaşıyorlar. Bize yaşattıklarıyla yaşıyorlar. Dolayısıyla bunlardan biri olmaya çalışıyoruz. Bu hepimiz için potansiyel. Böyle bir potansiyelimiz var. Ölmekten önce ölmeyi başarabilirsek aslında hiçbir zaman ölmeyeceğiz gibi bir noktayla karşı karşıya kalıyoruz..
- B.K.POLJAK: Çok teşekkürler. Umuyorum hepimize nasip olur. Konuda gereken iradeleri koyabiliriz umarım. Umarım yollarımız tekrar bir gün başka bir sohbette de kesişir. Çok sağ olun. Hoşçakalın.